

кретних галузях з метою професійної оцінки перспективи рентабельності стартапів. У деяких випадках конкурсний відбір проходять менше, ніж один відсоток заявників.

Підводячи підсумки дослідження відзначимо, що процес акселерації є доволі молодим явищем в інноваційній сфері, теж саме стосується і бізнес-акселератора як суб'єкта національної інноваційної системи. Аналіз правового регулювання діяльності бізнес-акселераторів продемонстрував відсутність єдиного розуміння до поняття цього суб'єкту. Авторами було запропоновано визначити поняття бізнес-акселератор як юридичну особу, яка здійснює самостійну господарську діяльність, що виражається у підтримці або розвитку нових інноваційних проектів чи стартапів резидентів акселератора, які знаходяться на стадії становлення. Визначено основний перелік послуг, які надають бізнес-акселератори, а саме: менторство; експертиза і професійна оцінка проекту; фінансова підтримка; майстер-класи, стажування, лекції, воркшопи в суміжних областях; надання необхідної інфраструктури; «Demo Day» і «Investor Day»; інформаційна підтримка. Встановлено різновиди бізнес-акселераторів: державні, корпоративні чи при інвестиційних фондах.

3.4 Правові проблеми розвитку інноваційної інфраструктури на регіональному рівні

Соціально-економічний розвиток країни безпосередньо залежить від стану регіонів, які є невід'ємною частиною національної економічної системи. В контексті сучасної регіоналізації, підвищення ролі регіонів щодо економічного зростання, вимагають правового аналізу та дослідження проблеми інноваційного розвитку економіки. При цьому особлива увага повинна приділятися функціонуванню та розвитку інноваційної інфраструктури, яка займає ключове місце у реалізації інноваційних процесів економіки та має істотний вплив на ефективність функціонування господарюючих суб'єктів.

Динамічний інноваційний розвиток регіону повинен передбачати наявність ефективної інноваційної інфраструктури, яка може забезпечити всебічну підтримку та сприяння у здійсненні інноваційної діяльності.

Проблеми діяльності суб'єктів інноваційної інфраструктури вивчали такі науковці-правники, як С. В. Глібко¹, Ю. Є. Атаманова², О. Е. Сімсон³, В. В. Малойван⁴.

Дослідженням стратегії інноваційного розвитку регіонів присвячені роботи українських вчених – економістів Б. Буркинського⁵, В. Гейця⁶, З. Герасимчук⁷, а ін. Окремо, питанням розвитку інноваційної інфраструктури та інноваційної діяльності на рівні регіону приділено багато уваги серед науковців – економістів, таких як П. Т. Бубенко⁸, Н. Т. Рудь⁹, Л. В. Проданова¹⁰, В. В. Кравчук¹¹, О. Б. Жихор¹², М. А. Козоріз¹³ та ін.

На даний час актуальним є питання визначення перспектив розвитку та створення передумов для підвищення ефективності регіонального розвитку інфраструктури, забезпечення ефективної розбудови інноваційної інфраструктури з врахуванням особливостей соціально-економічного рівню розвитку кожного регіону.

Для забезпечення сталого розвитку інноваційного потенціалу регіонів України надзвичайно важливою проблемою є розробка нових методів фор-

¹ Mind the Gaps. Economical Aspects in the Legal Thinking: monograph / by editing T. Bekrycht, B. Wojciechowski, S. Glibko. Lodz : Uniwersytetu Lodzkiego, 2018. 243 p. URL: <https://www.cceol.com/search/book-detail?id=669216>

² Атаманова Ю. Є. Господарсько-правове забезпечення інноваційної політики держави : монографія Х. : ФІНН, 2008. 424 с

³ Сімсон. О.Е. Інноваційні партнерства на регіональному рівні (інноваційні кластери). Питання інтелектуальної власності : зб. наук. праць. Випуск 10. / редкол. : О.П.Орлюк та ін. К. : НДІ ІВ НАПрНУ, «НВП Інтерсервіс», 2012. С. 250–264.

⁴ Малойван В. В. Інноваційна інфраструктура: методологічні засади правового регулювання. *Право і інновації*. 2015. Вип. 2(10). С. 43–48.

⁵ Буркинський Б.В. Інноваційна стратегія у соціально-економічному розвитку регіонів / Б.В. Буркинський, Є.В. Лазарєва / . Одеса: ІПРЕЕД НАН Укр., 2007. 140 с.

⁶ Гейць В. М. Економіка України: ключові проблеми і перспективи. *Економіка і прогнозування*. 2016. № 1. С. 7–22.

⁷ Герасимчук З.В. Регіональна політика сталого розвитку: теорія, методологія, практика: монографія. Луцьк: Надстир'я, 2008. 528 с.

⁸ Бубенко П. Т. Інноваційний розвиток регіонів: монографія. Національний аерокосмічний університет ім. М.С. Жуковського «Харківський авіаційний інститут». Х. Форт, 2009. 160 с.

⁹ Рудь Н. Т. Інноваційна інфраструктура регіону: теорія, методологія, практика: монографія. Луцьк : РВВ ЛНТУ, 2011. 492 с.

¹⁰ Проданова Л. В. Пріоритети регіонального розвитку України і проблеми формування регіональної політики. *Вісник соціально-економічних досліджень Одеського державного економічного університету*. 2009. Вип. 27. С. 271–274.

¹¹ Кравчук В. В. Розвиток інноваційної діяльності як інструменту підвищення конкурентоспроможності регіону. *Проблеми науки*. 2012. № 11. С. 21–27.

¹² Жихор О. Б. Потенціал інноваційного розвитку регіонів України та його резерви. *Вісник Львівської державної фінансової академії*. 2009. №16. С. 100–110.

¹³ Козоріз М. Аналіз та оцінка інноваційності розвитку економіки регіонів. *Регіональна економіка*. 2006. №4. С. 29–40.

мування й розвитку цього потенціалу, які повинні відповідати завданням соціально-економічних перетворень на сучасному етапі, а також спрямовувати свою дію на подолання диспропорцій інноваційного розвитку за регіонами.

Аналіз особливостей розвитку багатьох країн світу показує, що інноваційна інфраструктура забезпечує фінансування інноваційних процесів, формування конкурентного середовища в інноваційному секторі економіки, розвиток і підтримку інноваційного підприємництва, мотивацію економічних суб'єктів до інновацій, захист прав інтелектуальної власності, індивідуальний підхід до інноваційних фірм та інноваційних проектів промислових підприємств, відтворення інноваційного процесу (інноваційний конвеєр)¹.

Правильно визначено, що інноваційна інфраструктура повинна охоплювати усі ланки інноваційного процесу (освіту – наукову та науково-технічну діяльність – виробництво – споживання). Їй повинні бути притаманні такі властивості:

1. Поширеність у всіх регіонах, що дасть змогу виконувати на місцях завдання функціонально повного інноваційного циклу: від розробки інноваційної пропозиції, маркетингу і техніко-економічного обґрунтування до впровадження та комерціалізацію новацій.

2. Універсальність та гнучкість, що сприяють реалізації інновацій у будь-якій сфері діяльності та адаптивність до швидких змін у розвитку як науки і техніки, так і ринкового середовища.

3. Інформаційна, кадрова та фінансова забезпеченість усіх ланок інноваційної діяльності.

4. Конструктивність, що забезпечує досягнення оптимального остаточного результату².

Закон України «Про інноваційну діяльність»³ від 04.07.2002 р. № 40-IV визначає інноваційну інфраструктуру як сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні тощо).

В. Нежиборець вважає, що інноваційна інфраструктура являє собою сукупність взаємозв'язаних, взаємодоповнюючих виробничо-технічних

¹ Прозоров В.В. Удосконалення інноваційної інфраструктури України в умовах глобалізації: автореф. дис. ... канд. економ. наук : 08.05.01. URL: www.dissert.com.ua/contents/38454.html.

² Грицько Т.В. Формування інноваційної інфраструктури України як основа активізації інноваційної діяльності підприємств. URL: http://vlp.com.ua/files/69_1.pdf

³ Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

систем, організацій, фірм і відповідних організаційно-керуючих систем, необхідних і достатніх для ефективного здійснення інноваційної діяльності і реалізації інновацій¹.

О. С. Кузьмін та Т. М. Шотік до інноваційної інфраструктури відносять: об'єкти виробничотехнологічної структури (технопарки, інноваційно-технологічні центри, бізнесінкубатори, інноваційно-технологічні, інжинірингові фірми та ін.); об'єкти інформаційної системи (аналітично-статистичні центри, інформаційні бази, мережі); організації з підготовки та перепідготовки кадрів, зокрема у сфері НДДКР; фінансові структури (бюджетні, позабюджетні, венчурні, банки, фінансово-промислові групи, орієнтовані на технологічну інноваційну діяльність тощо); систему експертизи, сертифікації, стандартизації та акредитації; систему патентування, ліцензування і консалтингу з питань захисту, оцінки вартості і використання інтелектуальної власності, оцінки комерціалізації наукових результатів².

Визначення складових інноваційної інфраструктури містить Концепція розвитку національної інноваційної системи, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.06.2009 р. N 680-р [3], згідно з нормами якої національна інноваційна система включає підсистему інноваційної інфраструктури, що складається з виробничо-технологічної, фінансової, інформаційно-аналітичної та експертно-консалтингової складової, а також з технополісів, технологічних та наукових парків, інноваційних центрів та центрів трансферу технологій, бізнес-інкубаторів та інноваційних структур інших типів; інформаційних мереж науково-технічної інформації, експертно-консалтингових та інжинірингових фірм, інституційних державних та приватних інвесторів. Також в Концепції відмічається, що однією з причин зниження рівню технологічного та інноваційного потенціалу національної економіки є нерозвинута інноваційна інфраструктура та визначаються основні завдання розвитку національної інноваційної системи та шляхи їх вирішення. Так, у напрямі розвитку інноваційної інфраструктури основними завданнями розвитку національної інноваційної системи є: 1) забезпечення розвитку системи фінансово-кредитної підтримки реалізації конкурентоспроможних науково-технічних та інноваційних програм і проектів; 2) забезпечення розвитку виробничо-технологічної інноваційної інфраструктури;

¹ Нежиборець В. Інноваційна інфраструктура: проблеми, перспективи, рішення. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2007. № 5. С. 60–69.

² Кузьмін О. С. Сутність та види інноваційної інфраструктури /О. С. Кузьмін, Т. М. Шотік. *Вісн. НУ «Львів. Політехніка»*. Пробл. економіки та упр. 2008. № 628. С. 183–184.

³ Концепція розвитку національної інноваційної системи: розпорядження. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/680-2009-%D1%80>.

3) забезпечення розвитку ефективної інформаційно-аналітичної та експертно-консалтингової інфраструктури інноваційної діяльності; 4) створення умов для трансферу технологій та підвищення ефективності охорони прав інтелектуальної власності. Важливо підкреслити, що шляхи вирішення визначених завдань щодо розвитку інноваційної інфраструктури залишаються актуальними і на теперішній час, незважаючи на відсутність змін в вищевказану Концепцію з моменту її прийняття. Однак питання розвитку регіональної інноваційної інфраструктури не знайшли відображення в цьому документі.

Слід погодитись, що адаптація національної економіки до моделі інноваційного розвитку у відповідності зі Стратегією інноваційного розвитку України до 2020 року передбачає здійснення заходів, пов'язаних зі зміною концептуальних основ, які визначають місце і роль держави в умовах ринкової економіки, структурну перебудову національної економіки, а також підвищення конкурентоспроможності за рахунок упровадження інновацій¹. Результатом реалізації вищевказаної Стратегії має стати утвердження в Україні інноваційно-інвестиційної моделі її економічного і соціального розвитку, підвищення ефективності використання інтелектуального потенціалу країни, всіх її людських і природних ресурсів, забезпечення підвищення конкурентоспроможності національної економіки, досягнення стабільного сталого розвитку і підвищення добробуту громадян.

Відсутність системної повноти в інноваційному розвитку економіки та в правовому регулюванні інноваційних процесів в цілому гальмує процеси розвитку інноваційної інфраструктури в регіонах, залишає невикористаним значний потенціал суб'єктів господарської діяльності. Тому на даний час вкрай необхідне ініціювання процесу широкого впровадження інноваційних програм розвитку у всіх регіонах, незалежно від рівню їх диференціації за критерієм соціально-економічного росту.

Вважається, що процес створення та розвитку інноваційної інфраструктури в регіонах здійснюється нерівномірно з ряду певних причин, основними з яких є: диференціація регіонів за рівнем соціально-економічного розвитку, що обумовлює різні стартові можливості для функціонування інноваційної системи, брак досвіду та відсутність комплексного підходу до організації діяльності інфраструктури на рівні державної влади².

¹ Котко О.К. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку національної економіки. дис. ... канд. економ. наук. Дніпро, 2018. URL: http://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/12/Kotko_Disser.pdf

² Фільштейн Л. М., Будулатій В. В., Бережньова А. І. Стан розвитку та особливості функці-

Тобто, розвиток та функціонування інноваційної інфраструктури здійснюється з певними особливостями соціально-економічного рівню регіону та, відповідно, відображає науковий та економічний потенціал притаманний конкретному регіону.

Наведені в роботі А. Р. Стояновського результати аналізу діяльності інноваційних структур вказують на неоднорідний рівень їх розвитку за регіонами України, з переважним скупченням інноваційних структур в місцях централізації фінансових ресурсів (найперше бюджетних) – у столиці та обласних центрах, а також в місцях функціонування потужних промислових комплексів: у Дніпропетровську, Донецьку та Харківській області, м. Києві¹.

За своїми кількісними та якісними параметрами (економічний, природно-ресурсний, науково-технічний потенціал, рівень соціально-економічного розвитку) українські регіони поділяються на три основні групи²: регіони великих індустріальних агломерацій з високим рівнем концентрації виробництва і населення (Дніпропетровська, Запорізька); індустріально розвинені регіони з концентрацією виробництва у регіональних центрах і великих містах (Київський та м. Київ, Харків, Одеса, Львів, Полтава); регіони з промисловістю місцевого характеру (зокрема західні регіони).

Харківська область.

Наявні суб'єкти інфраструктури підтримки малого та середнього підприємництва та інноваційних підприємств на території міста Харкова³:

- 2 бізнес-інкубатори (Громадська організація «Технологічний бізнес-інкубатор «Харківські технології», підрозділ – бізнес інкубатор ХНУМС ім. О. М. Бекетова);

- 4 наукових парку (науковий парк «ФЕД», науковий парк «Радіоелектроніка та інформатика», науковий парк «Наукоград-Харьков», товариство з обмеженою відповідальністю «Науковий парк національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»));

- 2 Центра трансферу технологій (товариство з обмеженою відповідальністю Центр розвитку малого бізнесу «Харківські технології», підрозділ

онування інноваційної інфраструктури в Кіровоградському регіоні. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/6461/1/28.pdf>

¹ Стояновський А. Р. Розвиток інноваційної інфраструктури по регіонах України URL: http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/13977/1/55_373-380_Vis_727_Menegment.pdf

² Паулик А.Я. Проблеми та перспективи розвитку інноваційного потенціалу економіки регіону. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2015. Вип. 2(4). С. 169-175

³ Аналіз правового регулювання діяльності інноваційних структур, підтримки малого та середнього підприємництва в Україні (регіональний аспект): URL: https://invest.kh.ua/images/msp_analys.pdf

закладу вищої освіти – Центр трансферу технологій Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»);

- 1 технологічний парк (приватне акціонерне товариство «Технологічний парк «Інститут монокристалів»).

Дніпропетровська область.

Регіональна програма інноваційного розвитку на період до 2020 року, яка схвалена рішенням Дніпропетровської обласної ради 23 травня 2008 року № 386-15/V¹ своєю метою визначає створення інноваційної інфраструктури, здатної забезпечити підвищення конкурентоспроможності національної економіки, ефективне використання наявного науково-технологічного потенціалу шляхом створення інноваційних підприємств, подальше сталі зростання темпів цієї роботи. Завданнями вищевказаної регіональної програми є формування банків даних стосовно інноваційних пропозицій, потенційних виконавців інноваційних проектів та механізмів фінансування інноваційних проектів різних категорій.; розробка методики формування, державної реєстрації й супроводу інноваційних проектів; створення системи інформаційної підтримки інфраструктури інноваційного розвитку; аналіз чинного законодавства та розробка пропозиції з внесення законодавчих ініціатив; створення системи підготовки кадрів для реалізації інноваційного процесу; формування механізмів сприяння просуванню інноваційних продуктів на внутрішньому й зовнішньому ринках; проведення практичної роботи з формування, державної реєстрації й супроводу інноваційних проектів.

Основними очікуваними результатами виконання програми передбачається розвинення регіональної інноваційної інфраструктури та забезпечення розвитку мережі нових елементів інноваційної інфраструктури (регіональних кредитних та венчурних фондів, компаній зі страхування інноваційних ризиків та зі страхування експорту інноваційних продуктів).

Дніпропетровська та Запорізька області мають ідентичні за змістом регіональні програми інноваційного розвитку, які містять конкретні заходи з виконання завдань з термінами виконання та обсягами фінансування. При чому, перевагою Запорізької програми² є виконаний у ній попередній аналіз інноваційного потенціалу регіону, який відсутній у Дніпропетровській програмі, області відносяться до Дніпровського єдиного регіонального центру

¹ Офіційний сайт Дніпропетровської обласної державної адміністрації. URL: <http://212.3.96.115/decisions/2/74>

² Електронний ресурс Запорізької обласної державної адміністрації. URL: <http://www.zoda.gov.ua/ua>.

інноваційного розвитку, який виступав розробником програм. Одним із засобів підвищення ефективності виконання визначених програм може бути визначення конкретного розширеного переліку заходів та показників їх результативності.

Львівська область.

Аналіз стану інноваційної інфраструктури області, виконаний в рамках Регіональної програми інноваційного розвитку Львівської області на 2012–2015 роки, виявив такі проблеми інноваційного розвитку Львівської області: відсутність пільг та пільгового кредитування суб'єктів інноваційної діяльності; низька поінформованість учасників сфери інноваційної діяльності; відсутність комплексного підходу до реалізації інноваційної політики на загальнодержавному рівні; недосконалість механізму створення та функціонування регіонального інноваційного фонду; недостатній взаємозв'язок між ланками наука – підприємство – влада¹.

Таким чином, в сучасних умовах в Україні існує суттєва диференціація рівня інноваційного забезпечення конкурентоспроможності регіонів, тобто не всі регіони мають можливість для залучення у свою економіку інноваційних ресурсів. З огляду на це потрібно на державному рівні реалізовувати заходи для посилення інноваційного забезпечення й у цілому підвищення рівня конкурентоспроможності частини регіонів².

Правильно визначене, що до основних елементів розвитку регіональної інноваційної інфраструктури, які свідчать, про можливість формування конкурентних переваг регіону та сприяють розвитку його інноваційного потенціалу необхідно віднести:

- виробничо-технологічні структури (технопарки, наукові парки, інноваційно-технологічні центри, бізнес-інкубатори, інноваційно-технологічні та інжинірингові фірми, фірми, що роблять імпортозаміщувальну продукцію);
- юридичні (податкові) консультанти;
- організації з підготовки і перепідготовки кадрів у сфері технологічно-менеджменту (поява нової категорії фахівців з комерціалізації результатів НДДКР);
- фінансові структури (бюджетні, позабюджетні, венчурні, страхові фонди, кредитно-гарантійні організації небанківського сектора, банки, фі-

¹ Стратегія розвитку Львівської області на період до 2020 року. URL: [https://loda.gov.ua/upload/users_files/11/upload/Strategiya%20rozvYtku%20L_vivs_koi%20oblasti%20na%20period%20do%202020%20roku\(1\).pdf](https://loda.gov.ua/upload/users_files/11/upload/Strategiya%20rozvYtku%20L_vivs_koi%20oblasti%20na%20period%20do%202020%20roku(1).pdf).

² Комірна В. В. Диверсифікація інноваційно-інвестиційної діяльності регіонів як ключовий елемент соціально-економічного розвитку просторових систем. *Економічні інновації*. 2015. Вип. 59. С. 150–164. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecinn_2015_59_20.

нансово-промислові групи, орієнтовані на технологічну інноваційну діяльність);

– аналітичні центри інноваційного ринку, регіональні центри інноваційного розвитку, віртуальні біржі;

– кластери¹.

Водночас необхідно підкреслити, що ключове значення щодо забезпечення належного розвитку інноваційної інфраструктури регіонів має реалізація дієвої регіональної інноваційної політики, яка є складовою державної інноваційної політики, повинна відображати всі сучасні потреби щодо інноваційного забезпечення та враховувати диференціацію регіонів за рівнем економічного розвитку.

Відповідно норм Закону України «Про засади державної регіональної політики» від 05.02.2015 р. № 156-VIII державна регіональна політика визначена як система цілей, заходів, засобів та узгоджених дій центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб для забезпечення високого рівня якості життя людей на всій території України з урахуванням природних, історичних, екологічних, економічних, географічних, демографічних та інших особливостей регіонів, їх етнічної і культурної самобутності. Метою державної регіональної політики є створення умов для динамічного, збалансованого розвитку України та її регіонів, забезпечення їх соціальної та економічної єдності, підвищення рівня життя населення, додержання гарантованих державою соціальних стандартів для кожного громадянина незалежно від його місця проживання².

Державна регіональна політика повинна бути побудована на балансі пропорцій економічного розвитку та реалізована в відповідних діях органів виконавчої влади всіх рівнів та органів місцевого самоврядування щодо забезпечення стимулювання процесів формування інноваційного потенціалу регіонів та створення умов для динамічного, збалансованого розвитку регіональної інноваційної інфраструктури шляхом забезпечення фінансової допомоги з державного бюджету, здійснення постійного моніторингу виконання програм підтримки відповідних регіонів та реальних потреб певних регіонів.

На думку О. Гонта, сучасна регіональна політика, яка здатна привести до збалансування пропорцій економічного розвитку, має враховувати дина-

¹ Узунов В.В. Розвиток інноваційної інфраструктури регіонів України URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=638>

² Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 р. № 156-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>.

мічність не тільки внутрішнього, але й зовнішнього середовища, для цього таку політику необхідно модифікувати в напрямі здатності її адекватного реагування на виклики глобалізації з метою максимального використання переваг, що виникли для регіонів України у зв'язку з реалізацією зовнішньоекономічного курсу держави на відкритість економіки та мінімізації загроз, що утворюються¹.

Тобто, ефективність розвитку інноваційної інфраструктури безпосередньо пов'язана із ефективністю регіональної інноваційної політики.

Основними проблемами, що створюють перешкоди на шляху до розвитку інноваційної інфраструктури регіонів на думку В. Козика та М. Жураковської, є: відсутність взаємопов'язаної державної інноваційної політики та регіональної інноваційної політики; не налагоджений механізм підтримки інноваційної діяльності з боку місцевих органів влади; відсутність програм інноваційного розвитку в переважній більшості регіонів країни².

Доцільно відмічено, що реалізація інноваційної політики на рівні регіону залежить від: 1) погодження державної та регіональної інноваційної політики (пріоритети науково-технологічного розвитку та інвестування згідно з відповідними процесами; сприятливі організаційно-правові умови; поєднання та координація співпраці усіх учасників інноваційного процесу тощо); 2) зростання інноваційного потенціалу підприємств-регіонів, розгалуження фінансових інструментів, забезпечення взаємодії та співпраці потужних індустріальних компаній з малими інноваційними структурами і спрощення механізму передачі технологій між учасниками інноваційного процесу; 3) здійснення в органічній єдності інноваційної політики держави та регіонів щодо заохочення підприємств до зростання витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи та стимулювання співробітництва чи кооперації; забезпечення широкого використання інноваційних розробок, сприяння малому інноваційному та венчурному бізнесу; розширення інформаційних мереж і відповідної інфраструктури інноваційної сфери³.

Для забезпечення сталої динаміки інноваційного потенціалу регіонів України важливою правовою проблемою також є недостатня нормативно-правова урегульованість питань розвитку інноваційної інфраструктури ре-

¹ Гонга О. Проблеми диспропорційності економічного зростання національного господарства України та її окремих регіонів URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/articles/1543560847474.pdf#page=57>.

² Вермінська О.М., Гориславець П.А. Інноваційна інфраструктура Львівської області. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/18249/1/73-Verminska-127-128.pdf>

³ Концепція розвитку регіональної інноваційної системи Хрківщини/Під науковою редакцією докт.екоп.наук, професора В.С. Пономаренко.Х.: ВД «ІНЖЕК».2011.142 с. С. 11.

гіону та недосконале інституційно-правове забезпечення регіонального розвитку. Тобто, створення і функціонування розвиненої інноваційної інфраструктури на регіональному рівні вимагає вдосконалення інституційно-правового забезпечення регіонального розвитку, що передбачає існування ефективного механізму правого регулювання та прийняття відповідних нормативних рішень в тому числі і на регіональному рівні. Гарантом сталого розвитку регіонів країни та стимулювання розвитку їх інноваційного потенціалу має бути розробка нової методології щодо забезпечення належного формування цього потенціалу з урахуванням соціально-економічних та інноваційних потреб регіонів на сучасному етапі, створення типової для всіх регіонів та адміністративно-територіальних одиниць системи суб'єктів інноваційної інфраструктури.

Необхідно врахувати, що інноваційний розвиток регіону потребує інноваційних підходів до його забезпечення, що обумовлює трансформації і в самій регіональній системі. Управлінські структури мають бути здатними успішно вирішувати різноманітні проблеми та протиріччя, що виникають при переході від наявної до бажаної моделі розвитку, тому необхідно сформувати таку команду управління, яка була б сприятливою для дотримання та розвитку ознак її інноваційності¹. Так, для забезпечення ефективності регіонального управління доцільно використовувати сучасні інноваційні підходи, що відповідають викликам сьогодення й реальним соціально-економічним умовам.

Враховуючи вищевизначене, основними перешкодами щодо належного розвитку сучасної інноваційної інфраструктури регіонів є низький рівень її інституційної визначеності та системної державної підтримки, в тому числі недостатнє фінансування елементів інноваційної інфраструктури регіонального рівню та недосконала нормативно-правова урегульованість питань розвитку регіональної інноваційної інфраструктури.

Забезпечення належного розвитку інноваційної інфраструктури на регіональному рівні потребує здійснення ефективної державної регіональної політики з урахуванням існуючих потреб та особливостей суб'єктів інноваційної структури регіонів, визначення компетенції державних органів та органів місцевого самоврядування щодо обов'язку створення регіональних інноваційних інфраструктур.

При цьому доцільним є стимулювання формування та розвитку інноваційного потенціалу, реалізація на державному рівні заходів щодо посилення інноваційного забезпечення та підвищення рівня конкурентоспроможності

¹ Михненко А. М. Інновації в управлінні суспільним розвитком : навч. посіб. / А. М. Михненко, В. Д. Бакуменко, С. О. Кравченко. К. : НАДУ, 2009. 116 с. С. 12,24.

регіонів з врахуванням особливостей їх соціально-економічного рівня розвитку та формування ефективної нормативно-правової бази.

На підставі вищевизначеного необхідно сформувати основні напрямки з удосконалення регіональної інноваційної політики, якими повинні бути:

1. Інформаційний напрямок – включає інформаційне забезпечення інноваційних процесів, моніторинг та розроблення шляхів вирішення проблем, пов'язаних з інвестиційною діяльністю на всіх регіональних рівнях, наявність постійно доступної повної статистичної інформації щодо стану розвитку інноваційної інфраструктури у всіх регіонах).

2. Напрямок стимулювання розвитку інноваційної інфраструктури - повинен передбачати активну участь у стимулюванні інноваційного регіонального розвитку регіональних органів влади, органів місцевого самоврядування, розробку відповідних заходів (програм) щодо створення та ефективного розвитку об'єктів регіональної інноваційної інфраструктури, збільшення обсягу фінансування елементів інноваційної інфраструктури регіону. При цьому особлива увага повинна приділятися розробці комплексних програм соціально-економічного розвитку, розвитку малого та середнього підприємництва, розвитку інноваційної діяльності та формування інноваційної інфраструктури.

3. Організаційно-правовий напрямок – повинен відображати стан організаційно-правового забезпечення регіонального розвитку щодо удосконалення нормативно-правової бази з регулювання питань розвитку інноваційної інфраструктури регіону.

Висновки. Основними проблемами державної регіональної політики в Україні є недостатнє державне та нормативне регулювання діяльності суб'єктів інноваційної діяльності, брак фінансування з боку держави, обмеженість фінансових та матеріальних ресурсів для створення інноваційної інфраструктури та відсутність достовірного прогнозування тенденцій та досліджень впливу інструментів державного регулювання інноваційного розвитку економіки.

Вирішення зазначених проблем вимагає вдосконалення формування інноваційної інфраструктури розвитку регіонів держави, першочерговим орієнтиром якого має стати забезпечення рівних можливостей для кожного із них з врахуванням їхніх потреб і потенціалу.

На регіональному рівні для створення та розвитку місцевих інноваційних інститутів необхідна активна участь у цьому процесі регіональних органів влади та органів місцевого самоврядування. Діяльність регіональних органів влади щодо розвитку інноваційної інфраструктури повинна здійснюватися у напрямі побудови інституційних засад становлення інноваційного потен-

ціалу в регіоні шляхом розробки та реалізації відповідних програм. Тобто, серед інструментів державного стимулювання процесів формування інноваційного потенціалу регіонів можна виділити такі, як розробка програм підтримки регіонів із низьким рівнем використання інноваційного потенціалу, вироблення чіткого порядку формування, розгляду, затвердження, фінансування та контролю за виконанням цих програм, забезпечення фінансової допомоги шляхом прямих державних інвестицій у реальні інвестиційні проекти, встановлення спеціального режиму інноваційної діяльності для суб'єктів господарювання, що реалізують проекти в пріоритетних видах економічної діяльності регіону.

3.5 Суб'єкти, що виконують представницькі функції у сфері охорони прав інтелектуальної власності

Набуття правової охорони щодо об'єкту інтелектуальної власності на підставі його патентування є складною процедурою. Вона передбачає проходження декількох етапів, зокрема: проведення пошуку відносно рівня техніки з метою виявлення аналогічних технічних рішень; складання формули та повного опису винаходу, в якому поєднуються юридична та технічна термінологія; ведення листування з патентним відомством, у тому числі на стадії експертизи, по суті заявки на патент; внесення у заявку необхідних виправлень, що вимагаються патентним відомством. Оскільки все це вимагає глибоких знань патентного права та практики роботи національного чи регіонального патентного відомства, Всесвітня організація інтелектуальної власності рекомендує звертатися за відповідною допомогою до патентних повірених навіть в тих випадках, коли закон не вимагає їх обов'язкової участі в процесі оформлення прав¹.

Патентні повірені – це особи, які діють як професійні представники у сфері використання об'єктів промислової власності. За українським законодавством, відповідно до Положення про представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених), затвердженого Постановою КМУ від 10.08.1994 р.², патентний повірений надає фізичним та юридичним осо-

¹ Изобретая будущее: Введение в тему «Патенты для малых и средних предприятий»: публикация ВОИС № 917. URL: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/ru/sme/917/wipo_pub_917.pdf.

² Про затвердження Положення про представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених): Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 10.08.1994 р. № 545 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/545-94-%D0%BF>.